

Tjänsteskrivelse

2022-04-08

Diarienummer: 22AFN33

Handläggare:

Helena B Jansson
026-17 87 87
helena.b.jansson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Remissvar avseende förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt förslag avseende ändringar som rör hantverksprogrammet dnr 2022:55 och 2022:263

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

Gävle kommun är en av remissinstanserna och Valfärd Gävles synpunkter från vuxenutbildningen. Förslaget att införa ämnesplaner med betygskriterier i stället för kursplaner och kunskapskrav är bra för eleven som får en bredare och sammantagen bedömning av betyget. Vi bedömer dock inte att det minskar den stress som elever upplever runt betyg. Inom vuxenutbildningen ser vi dock inte fördelen med långa sammanhållna ämnen, känslan är att vuxenutbildningen i och med detta riskerar bli en sk slasktratt. Vår bedömning är att det även krävs tid och resurser i förberedelser för att genomföra förändringen till ämnesbetyg.

Förändringarna inom hantverksprogrammet förmodar vi att för elever som har en påbörjad studieplan från gymnasieskolan och vill färdigställa den på vuxenutbildningen kommer en kostnadsökning av IKE (interkommunalersättning) att behöva ske.

Bakgrund

Remissen från Skolverket avser förslag som förberedelser inför införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt förslag avseende ändringar som rör hantverksprogrammet. Syftet är att tydliggöra progressionen (utvecklingen) mellan nivåer i ämnen. Betygssättning i ett ämne ska ske genom en längre sammanvägd bedömning.

I regleringsbrevet för budgetåret 2022¹ för Statens skolverk har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i avvaktan på riksdagens beslut om och med utgångspunkt i propositionen Ämnesbetyg - betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36) förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå samt komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Skolverket har också i uppdrag, enligt samma regleringsbrev², att föreslå ändringar som rör hantverksprogrammet. Skolverkets förslag rörande hantverksprogrammet ska, där så är möjligt, samordnas med införandet av ämnesbetyg.

Denna remiss avser förslag till:

- Ändrade examensmål för gymnasieskolans nationella program
- Ändrade examensmål för vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år
- Ändrade programmål för gymnasiesärskolans nationella program
- Ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena
- Gymnasiegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen och nationella inriktningar i programstrukturerna för de nationella programmen i gymnasieskolan

---

¹ Regeringens dnr U2020/06271 (delvis), U2021/01369 (delvis), U2021/02806.

² <https://www.esv.se/> U2020/06271 (delvis), U2021/01369 (delvis), U2021/02806 m.fl

- Programgemensamma ämnen i programstrukturerna för ett par nationella gymnasieprogram och i vissa fall ändrad benämning på nationella program i gymnasiesärskolan.

Yttrande på Skolverkets Konsekvensutredning ämnesbetygsreformen

Bakgrund

Sid 5, andra stycket:

”De ändringar i lag och förordning som handlar om den nya principen för betygssättning och att betygskriterier ska ersätta kunskapskrav föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas från och med samma datum. De ändringar som innebär att ämnesbetyg ska införas föreslås träda i kraft den 15 juli 2022 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.”

Detta stycke är otydligt och behöver förtydligas främst när det gäller Vuxenutbildningen och vad för övergångsbestämmelser som gäller och när.

Organisatoriskt kommer även studievägledningen och skoladministrationen inom Vuxenutbildningen få ta mer ansvar och få fler frågor om betyg från elever samtidigt som ämnesbelastningen för lärarna ökar. Åsikten om att en förstärkt studievägledning behövs kommer även från lärarna. Detta kommer ge ökade kostnader för Vuxenutbildningen.

Vid förändring av gymnasiearbetet finns funderingar om komvuxarbetet ändras – (Komvuxarbetet genomgick en förändring på Vuxenutbildningen från 1 juli 2021.) Förändringen med reformen som handlar om att skapa långa sammanhållna ämnen är ingen fördel för vuxenutbildningen – hur skall vi organisera detta för att följa läroplan och förordningen för Vuxenutbildningen? Känslan av att vuxenutbildningen blir en ”slasktratt” finns.

För vårdlärare innebär detta ytterligare en förändring eftersom de nyligen har genomgått en reformering av vårdkurserna vilket gör att det kommer krävas mer av dem återigen.

Det kommer även innebära svårigheter för de kombinationsutbildningar som finns.

Övergången till ämnen och ämnesbetyg

För lärarna blir det en tankeomställning att de ska titta på det centrala innehållet i kurserna i olika nivåer men det är samma betygskriterier för alla nivåer i samma ämne.

Vi anser att det krävs tid för att implementera detta nya tankesätt samt utbildning och kompetensutveckling från Skolverket riktad mot lärare. Hur får vi till detta rent praktiskt? Ska vi ha tex. två veckor med vikarier för att lärarna ska kunna sätta sig in i detta?

Bra att det blir tydligare, mer avskalade och övergripande ämnesplaner i stället för kursplaner samt att det blir betygskriterier i stället för kunskapskrav som det är idag. Bra att läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vuxenutbildningen ska vara anpassad utifrån individens behov och förutsättningar – hur kan vi organisera så att eleven kan gå in på rätt nivå i ämnena rent kunskapsmässigt utan att behöva "läsa" om? Hur löser man övergången från gymnasiet till vuxenutbildningen? Det kommer samtidigt bli svårt att få en överblick över eleverna och deras kunskaper i ämnena om de byter utbildningsanordnare.

Mer avskalade och övergripande ämnesplaner i stället för kursplan kan påverka likvärdigheten i undervisningen. Till exempel ämnet samhällskunskap 1a1 nivå1 som ingår yrkespaketet Undersköterska, mot Vård- och omsorgsdiplomet.

Sid. 10:

Bra att eleverna behåller sina betyg och poäng och att det inte blir något onödigt upprepande. Till exempel om man har läst en nivå i NO kan man hoppa på säg biologi nivå 2 eftersom de bygger på varandra. Det är bra att det inte finns ett underliggande krav på betyg och att elever efter en prövning i ett ämne kan hoppa upp i nivåerna.

Sid 12, betygskriterier:

Det är bra att komma ifrån detaljgranskningarna om elevernas kunskap. Men det kommer ta tid att lära sig och det behövs stor flexibilitet. Lärarna behöver kanske tillföra mer i kursen jämfört mot det centrala innehållet för att få fram en progression. Detta kommer det att behövas ämneslärardiskussioner om. Övergången från kursbetyg till ämnesbetyg kommer att ta tid och bli en omställning för eleverna också. Tydligare, mer avskalade och övergripande ämnesplaner i stället för kursplan.

Sid 13:

Bra att delarna i svenska blir enskilda ämnen i stället; svenska, retorik, litteratur och skrivande.

Sid 14:

Bra att alla som går yrkesprogram har rätt att läsa kurser för högskolebehörighet och att det inte blir som nu att eleverna måste läsa ett utökat program.

Sid 19, 3e stycket, fotnot:

"elever som studerar från det äldre systemet kan tillgodoräkna sig betygen."

Den här revideringen av ämnesplaner, gör det att elever kan få läsa kursen en gång till? Hur vet man att elever hamnar på rätt ämnesnivå? Om elever säger att man vill gå kursen igen, är denna reform en tillräckligt stor förändring för att eleven kan läsa ämnet igen?

Från lärare i svenska och engelska:

Kommer elever våga satsa på att läsa kurser som inte krävs för högskola, såsom dagens engelska 7, och då riskera att få ett lägre ämnesbetyg i engelska. Nu kan elever gå kursen för att få poängen och riskerar inte att få lägre betyg i hela ämnet.

Om elever inte klarar nivå 3 i gymnasiet och får ett F på nivån ska de då läsa om alla nivåer på Komvux eller börjar de på den nivå de har F i eller från början? Eller den nivå de själva tycker de befinner sig på (nivåtest?)

Det finns en viss oro för glädjebetyg av privata anordnare som gör att elever inte väljer Komvux eller att de läser en nivå på ett ställe och sedan sänker betyget pga. ej adekvata kunskaper.

Taktik och strategiska avbrott pga. risken för F på en nivå. Hur ska man hantera detta?

Vi tycker att syftet, att elever ska bli mindre stressade, inte verkar trovärdigt. Det kan snarare vara tvärtom att elever blir mer stressade av ämnesbetyg, just pga. att betyget kan bli lägre i slutändan.

En hel del elever kommer kanske att överskatta sina egna kunskaper, eller helt enkelt välja pga. tidsaspekten, att läsa de senare nivåerna för att snabba på utbildningen trots att de inte har förutsättningarna.

Prövningar

Elever kan fortfarande hoppa in och göra prövningar i vilken nivå av ett ämne man vill. Enstaka och tidiga misslyckanden i vissa kurser ska inte påverka vilket är bra. Att elevens behov och utveckling sätts i fokus är positivt.

För ämnen ENG, MA, SVE/SVA hur förändras de nationella proven?

Från lärare i svenska och engelska:

Elever bör i och med ämnesbetygen införande nivå testas innan de påbörjar ämnesstudier på Komvux för att hamna på rätt nivå.

Om det ska ske en progression och om man ska kunna få ett ämnesbetyg genom en prövning av nivå 3 så borde alla moment finnas i alla nivåer. Så är inte fallet i till exempel ämnet svenska då olika moment i nivå 1 och 2 inte finns för progression till nivå 3.

Hantverksprogrammen

Idag är det få som läser mot högskolebehörighet på hantverksprogrammen. Värt att notera är att Utbildningsnämnden i Gävle tidigare har beslutat att i Gävle kommunala gymnasieskolor skall alla elever ges möjlighet att läsa högskoleförberedande kurser men elever väljer bort kurser i stället för att göra tillval av dessa kurser.

Gymnasiesärskolan

Sid 17 sista stycket:

Gymnasiesärskolan och Lärvox ska förbereda inför yrken och ett framtida arbetsliv. Hur får man till det på ett bra sätt? Bra samarbeten med arbetsgivare måste till. Positivt att man förstärker kopplingen till ett framtida yrkesliv. Där behöver Lärvox utvecklas och ta hand om elever på grundsärskolenivå direkt när de kommer till Lärvox så att de får ett mål med sin utbildning. Det får inte bli en "förvaring" där man i bästa fall kan få in dem i lärlingsprogrammen.

Särskilda förutsättningar för kommunal vuxenutbildning

Sid 19:

Hur ska vi på Vuxenutbildningen göra om en elev läst ämnesnivå 1 på gymnasiet men vill läsa ämnesnivå 2 hos oss? Hur får vi tillgång till elevernas betyg, går det till exempel att ha en gemensam betygsdatabas med gymnasieskolorna? Det centrala

innehållet skiljer sig däremot bra mellan ämnesnivåerna vilket blir tydligt när man byter utbildningsgivare.

Sid 58.

Bra med statlig finansiering samt stöd till lärarna inför implementeringen av ämnesbetyg.

Däremot är meningen under 4.1, andra stycket: "*Sådana insatser avser att motverka ytterligare kostnader hos skolhuvudmännen för att se till att de är väl förberedda för ett system med ämnesbetyg*" för allmänt hållen och behöver preciseras med att det är lärarna som behöver insatserna och inte själva skolhuvudmännen.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Vårld

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har ålagts yttra sig över remissen och uppdragit till Sektor Vårld att utreda.

Remissvaret hanteras av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden vid sammanträdet den 27 april 2022. Utredare, Helena B Jansson har varit ansvarig handläggare i ärendet. I handläggningen har även rektor Monica Hansson och rektor, Anna Wilund, deltagit.